

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2011 – Nr. 33.

VRAGEN van de PvdA van mevrouw C.E. Bloemhoff betreffende jongeren en schulden en de wet Wij.
(Binnengekomen: 30 maart 2011.)

Het aantal jongeren met schulden groeit hard. Voor velen blijkt dat het moeilijk is hun uitgavenpatroon aan te passen wanneer ze op zichzelf gaan wonen. Voor jongeren is geld uitgeven belangrijk, maar zolang zij thuis wonen zijn zij gewend om dit geld uit te geven aan ‘ leuke’ dingen. Veel jongeren zijn zich niet bewust van de kosten die er bij komen kijken wanneer je zelfstandig gaat wonen.

Daarnaast is het voor veel jongeren moeilijk om met geld om te gaan. De verleiding van media, groepsdruk, onwetendheid etc. zorgt ervoor dat een steeds groter wordende groep jongeren met schulden te maken krijgt.

Ook in Groningen zijn er veel jongeren met schulden. Gelukkig gebeurt er al veel om te voorkomen dat jongeren in de schulden komen, zoals het project Jouw schuld is jouw schuld, en wordt er ook ingezet op het bieden van de juiste begeleiding wanneer onverhoopt wel schulden zijn ontstaan.

Die inzet is belangrijk, omdat uit onderzoek blijkt dat het hebben van schulden de kans op voortijdig schooluitval van jongeren -voordat zij hun startkwalificatie hebben behaald- vergroot.

De PvdA wil juist deze raadsperiode het percentage schoolverlaters drastisch terug brengen, want voor ons is iedere schoolverlater zonder startkwalificatie er een teveel. Nu het hebben van schulden het risico op voortijdig school verlaten verhoogt, roept dat de vraag op hoe het gesteld is met de jongeren in Groningen.

Tot slot bereiken ons in toenemende mate signalen dat er in de uitvoering van de wet WIJ knelpunten ontstaan bij jongeren met schulden. Landelijke wetgeving staat veelal een oplossing voor jongeren met schulden in de weg. Sterker: uit voorbeelden uit de praktijk blijkt dat deze regelgeving regelmatig de situatie kan verslechteren.

Vooruitlopend op de evaluatie van de uitvoering van de wet WIJ vraagt de PvdA-fractie aandacht voor deze problematiek en stelt het college de volgende vragen:

1. Hoeveel jongeren in de gemeente Groningen hebben schulden? En wat is ernst en omvang van deze schulden? Hoe hoog is de gemiddelde schuld? Herkent het college de landelijke trend waarbij steeds meer jongeren te maken hebben met problematische schulden?

2. Voorkomen is beter dan genezen. Toch blijkt dat veel jongeren structureel meer uitgaven dan inkomsten hebben waardoor schulden oplopen. Preventief beleid van het college dient ertoe te voorkomen dat schulden ontstaan. Kan het college aangeven wat de effecten van het preventief beleid zijn?
3. Jongeren die voortijdig uit school uitvallen ontvangen eerst studiefinanciering. Deze wordt stopgezet wanneer je uit school uitgeschreven wordt. Jongeren dienen zich vervolgens te melden voor de wet WIJ. Er gaat ca 8 weken overheen voordat zij een uitkering ontvangen. Veel jongeren hebben in die periode dan geen inkomen, maar wel uitgaven. Dit leidt bij veel jongeren tot het ontstaan dan wel vergroten van de schulden.
Is het college bekend met de hierboven geschetste schuldenproblematiek van jongeren in relatie tot het voortijdig schoolverlaten en de wet WIJ? Kan het college aangeven hoe ernstig dit probleem onder Groningse jongeren is?
4. Deelt het college de mening van de PvdA-fractie dat voortijdig schoolverlaten voorkomen moet worden en wanneer het dan wel aan de hand is, dit bij deze vaak kwetsbare groep jongeren niet mag leiden tot problematische schulden vanwege de geschetste wetgeving?
Hoe denkt het college een bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen van het ontstaan van problematische schulden als gevolg van deze regelgeving?
5. Een belangrijk knelpunt is dat voor jongeren met schulden en studiefinanciering in principe geen schuldregeling mogelijk is, simpelweg omdat er geen aflossingscapaciteit is. De PvdA-fractie maakt zich zorgen over jongeren die om deze reden gedwongen worden hun studie af te breken. Dat is geen goede ontwikkeling en er moet alles aan gedaan worden om dat te voorkomen.

Deelt het college deze mening? En ziet het college een rol voor zichzelf weggelegd om te voorkomen dat deze jongeren om bovenstaande redenen hun studie af te breken?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 19 april 2011.

1. Uit onderzoek van het Nibud in 2005 bleek dat 40% van de werkende jongeren onder de 25 jaar een schuld heeft van gemiddeld €900,-- Als de jongeren zelfstandig wonen heeft twee op de drie jongeren een schuld van gemiddeld €1.750,--. Deze schulden zijn consumptief van aard en exclusief eventuele studieschulden. Uit recent onderzoek van het Nibud (2011) blijkt dat de gemiddelde mbo-student zo'n €550,-- per maand heeft te besteden. Dit gaat vooral op aan "fun-uitgaven" zoals vakantie, uitgaan, bellen en kleding. Eén op de zes mbo-studenten leent geld. Gemiddeld betreft de schuld €1.265,-. Bij zelfstandig wonende mbo'ers loopt de schuld op tot gemiddeld €2.450,--. Eén op de vijf leners maakt zich regelmatig zorgen over de schulden. Door de relatief lage lonen voor mbo-opgeleiden kan terugbetalen van de schuld vrij

lastig worden. Dit geldt vanzelfsprekend nog meer voor voortijdige schoolverlaters.

We hebben geen aanwijzingen dat de financiële situatie van de Groningse jongeren afwijkt van het landelijk gemiddelde. Specifiek op Groningse jongeren gerichte cijfers zijn niet beschikbaar. We herkennen in de toename van aanmeldingen voor schuldhulp bij de Groningse Kredietbank (GKB) de trend dat steeds meer jongeren te maken hebben met (problematische) schulden. In 2010 zijn 47 jongeren geholpen door de zogenaamde "eurocoach" (dit is een in schuldenproblematiek bij jongeren gespecialiseerde consultant) en liepen 139 schuldhulptrajecten voor jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar (dit is bijna een verdubbeling vergeleken met 2009).

2. Door samen te werken met (hulp)organisaties waar kinderen, jongeren en ouders komen, leveren we door middel van preventie-activiteiten een bijdrage aan een financieel gezonde toekomst van kinderen en jongeren. We zijn hier al enige jaren mee bezig en denken inmiddels een evenwichtig aanbod in Groningen te hebben dat zowel aan de behoeften van kinderen, jongeren, ouders als aan die van hun intermediairs voldoet. Zo bieden we aan elke basisschool in Groningen de zogenaamde "Klasse!kas" aan. Een groot aantal van de Groninger basisscholen maakt reeds gebruik van deze voorlichting over omgaan met geld. De samen met het Noorderpoortcollege en DUO ontwikkelde campagne "Jouw schuld = jouw schuld" wordt in het schooljaar 2010/2011 uitgevoerd met het Alfa-college. De GKB verzorgt reeds jaren gastlessen in het (m)bo. Op de scholen voor voortgezet onderwijs zijn vanuit de Leerplicht/het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en Zorgafstemming zorgadvies-/preventieteams ingesteld die zich richten op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten (vsv-beleid). Die beleidsaanpak leidt ook tot een vermindering van de kans op schulden. Verder wordt voorlichting gegeven tijdens de KEI-week aan beginnende studenten. Er zijn inmiddels contacten gelegd over schuldplicht met de Hanzehogeschool. Met Elker heeft de GKB een lespakket ontwikkeld genaamd "Check je geld!" gericht op risicojongeren in de jeugdhulpverlening. Samen met de Stichting MJD heeft de GKB in maart 2011 het project "Money leaks before you now it", een themawEEK voor jongeren, georganiseerd. Schuldplicht onder jongeren is echter een complexe materie, waarbij de opstelling van schuldeisers en de financiële opvoeding door ouders een belangrijke rol spelen. Naast genoemde en andere lokale preventie-activiteiten gericht op jongeren, proberen we de ouders via de Centra voor Jeugd en Gezin te bereiken en door middel van voorlichting hun financiële vaardigheden te vergroten. De effecten van preventie zijn lastig te meten, omdat de causaliteit tussen preventie-activiteiten en gedragsverandering moeilijk aan te geven is. Diverse factoren kunnen een rol spelen bij het veranderen van financieel gedrag. Wel kan worden aangenomen dat preventie-activiteiten een langdurige inzet nodig hebben om effectief te zijn. Preventie met betrekking tot jongeren en hun financiële gedrag wordt (maatschappelijk) breed gedragen. Mede als gevolg van onze preventie-activiteiten weten jongeren de schuldhulpverlening beter te vinden, wat bij de GKB geresulteerd heeft in een toename van aanmeldingen.

3. De Wet investeren in jongeren (Wij) kent net als de WWB een verplichting om een voorschot te verstrekken wanneer een aanvraag langer dan 4 weken duurt (artikel 37 Wij). Daarnaast kan de jongere ook om een voorschot vragen ingeval hij/zij dat direct na de aanmelding nodig heeft. In de uitvoeringspraktijk is gebleken dat jongeren zich doorgaans eerder melden voor een werkleeraanbod in het kader van de Wij dan dat de uitschrijving bij de onderwijsinstelling een feit is. Pas na de uitschrijving wordt de studiefinanciering stopgezet. Bij de vaststelling van de ingangsdatum van de Wij-inkomensvoorziening kan vervolgens worden aangesloten bij de einddatum van de studiefinanciering. Er is tot op heden zoveel mogelijk maatwerk toegepast, vooral gericht op het voorkomen van een schuld wegens ten onrechte ontvangen studiefinanciering. De geschetste schuldenproblematiek van jongeren in relatie tot het voortijdig schoolverlaten en de wet Wij kan zich incidenteel voordoen, met name als een jongere zich later heeft gemeld dan de einddatum studiefinanciering. In veel gevallen bestaan bij de jongere al schuldproblemen en zijn die niet een direct gevolg van het niet aansluiten van studiefinanciering en de inkomensvoorziening van de Wij. Overigens zijn jongeren die zich melden en waarbij sprake is van een negatief vermogen (schulden) verplicht om de voorlichting "Let's talk about money" (over omgaan met geld en aanvragen van voorzieningen) te volgen. Ook bij deze voorlichtingen is gebleken dat meerdere jongeren al schuldproblemen hebben.
4. We delen de mening dat voortijdig schoolverlaten voorkomen moet worden. Indien dat wel het geval is proberen we te voorkomen dat uitvoering van de Wij leidt tot het ontstaan van (problematische) schulden. We zijn van mening dat de uitvoering van de regelgeving niet hoeft te leiden tot het ontstaan van (problematische) schulden. We verrichten indien mogelijk maatwerk bij de vaststelling van de ingangsdatum van de inkomensvoorziening in het kader van de Wij en geven vervolgens gerichte voorlichting hoe schulden te voorkomen.
5. Het opzetten van een schuldregeling voor een jongere met schulden en studiefinanciering is in beginsel niet mogelijk omdat studiefinanciering niet als inkomen wordt aangemerkt. Voor een schuldregeling is de medewerking van schuldeisers nodig. Omdat er meestal geen afloscapaciteit is en met het oog op de leeftijd zullen schuldeisers niet akkoord gaan met schuldregelingsvoorstellen. Wat we (naast voorlichting) wel aan jongeren aanbieden is informatie en advies, ondersteuning bij het treffen van een aflosregeling, budgetbeheer, cursus en coaching op financiële vaardigheden. We werken zoveel mogelijk samen met scholen en hulpinstellingen aan bewustwording en gedragsverandering van jongeren. Ondanks onze inzet op het gebied van preventie en schuldhulp kunnen we helaas niet altijd voorkomen dat jongeren hun studie vanwege schuldproblematiek afbreken.